

«TİCARÎ MUHASEBE PROBLEMLERİ»

«TİCARÎ MUHASEBE PROBLEMLERİ». Yazan: Mazhar HİÇŞAŞMAZ. Akın Matbaası, Ankara 1957.

Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme İktisadı ve Muhasebe Hocası Mazhar Hiçşaşmaz, yayınlamış olduğu bu eserle, Türk muhasebe literatüründe yıllardır mevcudiyeti hissedilen bir boşluğu doldurmuş bulunmaktadır. Filhakika, muhasebe nazariyatı yanında muhasebe tatbikatı ile alâkalı müstakil hüviyette telif bir esere olan ihtiyaç, hususiyle son senelerde kendisini şiddetle göstermekte idi.

Mazhar Hiçşaşmazın tatbikat ve tedris hayatında geçirmiş olduğu uzun yılların mahsulünü teşkil eden bu eserin, bizce asıl takdire şâyan tarafı, tamamen modern muhasebe görüşünü aksettirmekte oluşu ve muhasebeyi, işletme adını verdiğimiz canlı organizmanın müsmiriyetini arttırmaya salih bir vasıta, bir âlet olarak kabul etmekte bulunuşudur. Kalkülâsyon ile millî iktisadın verimliliği arasındaki müsbet korrelâsyonu büyük bir isabetle görüp müdafaa eden Mazhar Hiçşaşmaz'ın bu hususiyetini, değerli eserinin her satırında müşahede eylemek kabil oluyor.

179 sahifelik bir hacme ve itinalı bir baskıya sahibolan eser, üç ana kısımdan müteşekkildir. Kısım : I. deki problemler, işletmelerin net varlığında husule gelen değişimleri yakından ve sıhhatli bir şekilde takibe yarıyan modern bir görüşe yer verilmek suretiyle tertip ve tanzim olunmuştur. Gerçekten, bu kısımda işletmenin devre başı açılış bilançosu ile başlayıp devre sonu kapanış bilançosu ile nihayete eren «cycle» içerisindeki kıymet hareketlerini ve bu hareketlerden doğan neticeleri gösteren problemler yer almaktadır. Bu kısma ek olarak öz sermaye mukayesesi, iktisadî ve malî bünye tahlilleri ile rantabilite araştırmalarına ait problemlere de eserinde yer ayırmış olan müellif, işletme ekonomisi ile muhasebenin çok yakın ilgisini böylece ortaya koymağa muvaffak olmuştur.

Kitabın 2. nci kısmı, çeşitli muhasebe problem ve monografilerine tahsis olunmuştur. Bu kısımdaki problemler yardımıyla, ticaret muhasebesi prensiplerine istinas peyda etmiş kimselerin bilgilerini kuvvetlendirmeleri imkânı sağlanmıştır.

Kısım : 3 de ise, bir ticaret evinin üç aylık faaliyetine ait bütün muamelâtın muhasebeleştirilmesini gösteren geniş bir monografi yer almıştır. Mazhar Hiçşmaz, adı geçen monografinin çözülüş şeklini gösterirken memleketimizde geniş bir tatbik sahasına sahibolan İtalyan defter sistemini kullanmış ; bu suretle de tatbikata bağlı kalma prensibinden ayrılmamıştır.

Gerek münferit problemlerin, gerekse üç aylık monografinin kaleme alınışında müellif, memleket realitelerini ve umumi muhasebeye ait en ince hususiyetleri büyük bir ustalıkla aksettirmesini bilmıştır. Kitabın bu vasfı ona, muhasebe nazariyatı ile Türk muhasebe tatbikatı arasında mükemmel bir köprü olabilme hassasını vermiştir.

Müellif önsözünde, problemlerin çözülüş şekillerini vermediğini söyledikten sonra sebep olarak pedagojik endişeleri öne sürmektedir. Bizce de, bu yola gitmekle müellif, isabetli bir harekette bulunmuştur. Çünkü, problemlerle çözülüş şekillerinin birlikte verilmesi, okuyucu tarafından «ezberlenme» tehlikesini doğurmakta ; böylece de problemlerin terdibinden beklenen esas maksattan tamamen uzaklaşmaktadır. Bundan dolayı, müellifin çözülüş şekillerini mümkünse hiç yayınlamamasını ; bu sayede kitabından faydalananlara muhakeme edebilme imkânını vererek ezberleme tehlikesinden kendilerini korumasını temenni ederiz.

«Ticari Muhasebe Problemleri» isimli eseri, başta muhasebe öğretimi ile uğraşan her kademedeki bütün meslekdaşlarımıza, orta ve yüksek ticaret öğretim müesseselerindeki talebelerle muhtelif vekâletler ve iktisadî teşekküller imtihanlarına hazırlanan yüksek tahsil mezunu gençler bilhassa tavsiye ederiz.

Geniş tecrübe ve bilgi hamulesinden, birlikte çalışmak suretiyle ve şahsan faydalanmak imkânını bulduğumuz Mazhar Hiçşmaz'ı, bu orijinal eseri dolayısıyla tebrik ederken yayınlamasını beklediğimiz diğer kıymetli eserlerle memleketimiz irfanına hizmet yolunda aynı başarı ile yürümesini dileriz.

Doç. Dr. Cumhuriyet Ferman